

הענף:

חלוקת משנה ענפית - הגדרות

מאחר ואין הגדרה פורמלית לפינת חי ניתן להשתמש בהגדרה של משרד החינוך ע"פ חוזר מנכ"ל ממאי 2002:

פינת חי היא מקום או מתקן שמוחזקים בו יותר מעשרה בעלי חיים או מספר כלשהו של בעלי חיים משלושה מינים שונים או יותר.

למרות האמור, אקווריום שמוחזקים בו דגי נוי אינו נכלל בהגדרה של פינת חי.

ניתן לחלק, כיום, את פינות החי לסוגים הבאים:

- פינת חי הפועלת כיחידה כלכלית (עצמאית או כמרכז רווח)
- פינת חי, המוחזקת כשירות נילוה למבקרים, כגון: מרכזי קניות, חנויות לסחר בבעלי חיים, בתי-מלון או צימרים וכד'
- פינת חי פרטית המשמשת את תושבי המקום / התלמידים כתחביב, מרכז למידה זואולוגי וכד', ככלל איננה פתוחה למבקרים מזדמנים.

מרכזים טיפוליים באמצעות בעלי חיים – עסקים המשרתים אוכלוסייה בעלת צרכים מיוחדים: נכים, מתקשים בלימודים ו/או תיפקוד וכד'. מרכזים אלה כוללים: חוות לרכיבה על סוסים, פינות חי ועוד, המתמחות במתן שירותים לאוכלוסייה זו. הצוות פועל על פי תוכנית טיפולית המתוות ע"י – פסיכולוגים, עובדים סוציאליים, מרפאים בעיסוק ובעלי מקצועות משלימים.

תצוגות ניידות של בעלי חיים – אנשים המגדלים ומטפלים בבעלי חיים מציגים אותם, את תכונותיהם ומאפשרים מגע וליטוף. תצוגות אלה מגיעות לבתי-ספר, גני ילדים, מרכזי קניות (בחופשות). ישנם המציגים בעלי חיים קטנים או גורים וישנם המתמחים בנחשים, בזוחלים נוספים וכד'.

סיורים לימודיים – זהו תחום משיק לענף זה, הכולל סיורים לימודיים אל עולם הדבורה, הרפת, הדיר, משק החי ועוד. תחום נוסף הוא הוראת איכות הסביבה, מיחזור, שמירה על הטבע ואוצרותיו והמאזן האקולוגי.

נתוני הענף

בארץ יש מס' לא ידוע של פינות חי, רב פינות החי נמצאות בקיבוצים, מושבים וכיחידות סמך של עסקים מסחריים, בכ - 300 בתי ספר ישנן פינות חי המשמשות את התלמידים. קיימים כ- 50-25 עסקים שפינת החי הינה מרכז הפעילות העסקית (לא כולל קיבוצים ומושבים) תחום משיק נוסף לפינות החי הינו פינות חי ניידות, תחום זה מופעל בדרך כלל ע"י אדם אחד הנע בין ארועים ו/או בתי ספר עם מס' מועט של חיות קטנות כגון: נחשים, אוגרים וכו', ישנם מקרים גם מביאים טלאים או גדיים להדגמת פעולת האכלה.

השוק:

מאפייני השוק:

ענף בעלי החיים מאופיין במספר היבטים:

- **התחרות בענף קיימת**, פינות החי המסחריות מתחרות על שוק הביקורים המאורגנים של תלמידי בתי-הספר וסיורים מאורגנים של ועדי עובדים גדולים.
- ענף זה התחיל כתחביב, במרבית המקרים, המעבר לעסק מקצועי / מסחרי מחייב התארגנות אחרת ושינוי מהותי בתפיסה העולם.
- פינות חי שיקומיות/טיפוליות פועלות באופן שונה מפינות חי מסחריות. פינת חי בד"כ משמשת כמקור תעסוקה לילדים או כיעוד מרכזי ו/או בזמן בו ההורים עסוקים בפעילות אחרת בעסק הראשי. לדוגמא: משתלה גדולה המחזיקה פינת חי לצורך תעסוקה לילדים בזמן שההורים בוחרים צמחים.

לקוחות: הגדרת שוק היעד וגודלו, פילוח השוק

השוק מורכב ממספר תת-קבוצות:

- **מבקרים ולקוחות מזדמנים** – לקוחות, לרוב, משפחות הבאים לבילוי ועיסוק לילדים. מרבית הביקורים נערכים בשבתות, חגים וחופשות.
- **קבוצות מאורגנות** – בעיקר תלמידי בתי – ספר במסגרת הטיול השנתי, פעילויות מאורגנות על-ידי ועדי עובדים לרווחת העובד ומשפחתו.
- **אנשים בעלי צרכים מיוחדים** – בעיקר לצורך טיפול שיקומי.
- **ארועים** – ימי הולדת, ערבי כיתה וכו'.
- **קייטנות בחופשים**.

אמצעי שיווק

אמצעי השיווק לענף פינות החי הם:

- **שיווק ישיר למנהלי מוסדות חינוך וועדי עובדים** – מאמץ ממוקד באוכלוסייה זו מתבצע בחודשים אפריל – יוני. כאשר מנהלי מוסדות חינוך מתכננים את הטיוולים לשנת הלימודים הבאה וועדי העובדים את פעילויות הקיץ. כמו-כן, מכוון השיווק למפעילי קייטנות ופעילויות קיץ לצעירים ונוער.
- **מיזמים מיוחדים** – העסק מפעיל בחופשות קבוצות ילדים מהאיזור. הילדים באים לקורס היכרות עם בעלי החיים, טיפול בהם והפעלות נוספות. אלו הם קורסים המשלבים לימודים והפעלה.
- **פרסום בארץ:** במדריכים מסווגים, במקומונים (מעט), מינשרים ואתרי אינטרנט.
- **חבילות תיירות / קניות** – פינות חי השייכות לעסקים אחרים ו/או פועלות כיחידות נלוות לעסק הראשי מצרפות את מודעות הפירסום על שירותיהן לפירסומי העסק הראשי. כמו-כן, העסקים מציעים כרטיסים משולבים למספר אתרים או שוברי הנחה תמורת רכישת סחורה או שירותים בעסק המרכזי.

ספקים

הספקים בענף זה מתחלקים לתחומים רבים ונבדלים זה מזה, ככלל אין הגבלה בהיצע הן באיכות והן במחיר. להלן מספר תחומים מרכזיים:

- **בעלי חיים** - הדור הראשון נרכש מבתי גידול קיימים בארץ ובעולם. אחוז ניכר מהדורות הבאים יהיו צאצאים של הדור הראשון במידה והעסק מנוהל במקצועיות ובקפדנות.
- **וטרינרים** – הטיפול השוטף בבעלי החיים ע"י וטרינר מעבר להיותו מחויב על פי הכללים, חשוב ביותר לצורך שמירה על בריאות הציבור ולמניעת תחלואה ותמותה של בעלי החיים.
- **מזון:** המזון מתחלק לסוגים רבים, המותאמים לבעלי החיים השונים, כולל: תערובות מזון יבש (צמחי ובשרי), מזון לח: צמחים, ירקות ופירות, בשר ועוף (לרוב פסולת או עודפים של מפעלים לעיבוד בשר) וכד'.
- **בעלי מקצוע** – מסגרים, נגרים, גננים וכו' לצורך בניית כלובים וסידור פינת החי.

כיווני התפתחות עתידיים

- פינת החי יכולה לשלב מיגוון אפשרויות בילוי נוספות, כגון: מגרשי משחקים לילדים, גני שעשועים וסדנאות פעילות.
- הפעלת מסעדות, שירותי הסעדה, מזנונים, דוכנים למכירת חטיפים, גלידה וכד' הינם מקור נוסף להגדלת ההכנסה ולשיפור השירות לקהל.
- פיתוח מועדון לקוחות / מעריצים מגדיל את הסיכויים לזרם קבוע של מבקרים.
- דיוור ישיר בדואר או באינטרנט על חידושים והתפתחויות במשק החי: המלטות, רכישות חדשות, אירועים מתוכננים וכד' מאפשר הרחבת היקף הביקורים וההכנסות.
- אירועים ייחודים וחגים, כגון: הבאת ביכורים או מאכלי חלב בחג השבועות, חג הגז,

חגיגת האסף, חורף בחנוכה, מתחפשים לבעלי חיים בפורים, המלטות בפסח, אביב בגן.

- שילוב הכניסה עם ביקור באתרים נוספים באיזור, כגון: בתי-מלון, בריכות שחיה, מסעדות.
- מעבר גובר מפינות חי כעסק עצמאי לכיוון של פעילות משלימה של עסק ראשי אחר.

מחסומי כניסה לענף:

לכאורה כמעט ואין מחסומים לפתיחת פינת חי, אולם היזם חייב להתחשב במגבלות הבאות:

- רישוי עסקים – חובה לקבל רישיון עסק מהרשות המוסמכת לכך (רשות מוניציפאלית / איזורית)
- שטח אדמה מתאים – הן בגודל והן בתנאים לאחזקה, גידול והצגת בעלי חיים מסוגים שונים (ראה פירוט בסעיף "טיפים")
- התאמת בתי-הגידול לצרכי בעלי החיים וליחסי הגומלין בין זנים ומינים שונים.
- שיווק מסחרי של המיזם. מכיוון שמרבית הלקוחות הקבוצתיים מגיעים מתחום החינוך על היזם לשלוט בצרכי התחום, להיות מסוגל לשווקם כראוי למנהלי מוסדות חינוך.

כח אדם:

כח האדם בפינת חי כולל בד"כ מנהל/בעלים ועוזר אחד או שניים בהתאם לגודל פינת החי, העובדים מכסים את התחומים הבאים:

- **מומחה בגידול בעלי-חיים:** אדם זה חייב להכיר את התנהגות בעלי החיים את צרכיהם בתחום המזון, הרבייה, המשחק והתקשורת. הוא צריך לזהות מחלות ושינוי חריג בהתנהגות. לא מחוייבת השכלה פורמלית בתחום.
- **מנהל עיסקי** – האחראי לתחום השיווק והתיפעול הפיננסי של המקום, כולל רכישת מזון, שירותים וטרינריים וטיפול בהיבטים נוספים של הניהול. מטופל בד"כ ע"י מנהל פינת החי.
- **מדריכים ומנחים אקדמיים** – ביקור קבוצות מחייב הדרכה והנחייה במהלך הביקור. המדריכים מעוררים את תשומת לב המבקרים לדפוסי ההתנהגות של בעלי החיים, מונעים פגיעה והתעללות בהם ומעוררים עניין ורצון לביקורים נוספים ולשיפור שמו והעצמת המוניטין של העסק. מועסקים על פי צורך ועל בסיס שעות/יומי.
- **כח עזר מינהלי** – בעלי תפקיד המתחזקים את העסק, הכלובים והשבילים. הם

מאכילים את בעלי החיים, מנקים את הכלובים ונותנים שירותים נוספים בהפעלה, כגון: מכירת כרטיסים, תיפעול דוכני מכירה, שמירה ואבטחה. התאמת בתי-הגידול לצרכי בעלי החיים וליחסי הגומלין בין זנים ומינים שונים.

התפקידים הללו יכולים להתבצע על-ידי אותם עובדים במהלך יום העבודה.

בפינת חי קטנה בד"כ 2 – 8 מועסקים ובגדולה יותר 10 – 25. חובה לזכור כי בעלי החיים צריכים לקבל טיפול כל ימות השנה, גם כאשר אין במקום מבקרים.

פינת חי מחוייבת בפיקוח וטרינרי כל שלושה חודשים.

שטח העסק וציוד נדרש:

שטח פינת חי עצמאית נע בין 1 – 3 דונם לעסק קטן ועד לעשרות דונמים בעסק גדול.

בפינות חי גדולות נחוץ גם מבנה המשמש למשרד בגודל של 20 מ"ר – 50 מ"ר. בנוסף, נדרש ציוד וריהוט משרדי לצורך ניהול העסק.

פינות חי שהינן חלק מעסק ראשי קטנות יותר וצורכות שטח של בין 50 ל- 100 מ"ר, ששטחי הניהול נמצאים בעסק הראשי.

שונות:

- מחסני מזון, מתקני הרמה, מכונות וכלים.
- בלאי חלקי חילוף - בכל מקום יש בלאי. חשוב להיות ערוכים לכך.
- חדרי הרצאות, אולמות, סככות צל ואמצעים נוספים הנדרשים להפעלת הקהל.
- כניסה, קופה, שירותי הסעדה, חנויות וחדרי שירותים. כדאי לקחת בחשבון שאלו לא יהיו ממוקמים בכיוון הרוח של מגורי חיות המדיפות ריח.
- בנינים לשירות ווטרינרי, מתקנים לבידוד ולהסגר.
- אספקה של מים, חשמל, גז וחממות.
- סילוק פסולת ומערכת ביוב - רצוי שיהיו מופרדים מהקהל.
- שילוט.

מימון:

השקעה נדרשת

סעיפי ההשקעה העיקריים הנדרשים על מנת להקים עסק חדש הינם:

- **רכישת הדור הראשון של בעלי החיים.** - סכום זה יכול לנוע בטווח רחב מאד, בהתאם לסוג בעלי החיים: מצויים או נדירים, גילם, גודלם, מספר הפריטים מכל סוג ועוד.
- **הכשרת השטח, המכלאות, הכלובים והמבנים** – גם כאן ההשקעה הנדרשת תהיה בהתאם למצאי. במידה והשטח שימש בעבר לגידול בעלי חיים סביר להניח שקיימות תשתיות נוחות להקמת פינת החי.

- **הקמת המתקן - בניית כלובים, מכלאות, אמצעי תצוגה, איזורי ליטוף ומגע עם בעלי החיים, שבילי גישה ומעבר למבקרים והצוות המטפל.**

רווחיות בענף

גורמים המשפיעים על ההכנסה הגולמית והרווח בהפעלת ליטופית הם:

הכנסות מהמבקרים – מערך שיווק יעיל יתמקד בארגון ביקורי קבוצות או כיתות לימוד במהלך ימות החול לאורך כל השנה ותנועת מבקרים ערה של משפחות בימי שבת, חגים וחופשות.

מופעים ותצוגות של בעלי חיים ייחודים או בעלי חיים מאולפים – מופעים אלה משמשים בעיקר כמקדמי מכירות אולם במקומות מסוימים נדרש תשלום נוסף לצפייה והשתתפות.

מכירת מזון לבעלי חיים – העסק מונע האכלת בעלי החיים, אלא במזון המיועד לאותו סוג ונמכר למבקרים בדוכנים הנמצאים בשטח בקרבת כלובי החיות.

מזוננים ודוכנים למכירת מזון למבקרים – תכנית ביקור של מספר שעות באתר מאפשרת הפעלת מזנון, מסעדה ודוכני מכירה לחטיפים.

עלויות התיפעול – עלות המזון הינה מרכיב חשוב בהוצאות העסק. קשירת הסכמים לרכישת עודפי ייצור או "פסולת", כגון: קליפות, שיירי בשר ומוצרים פגומים יכולים להוזיל סעיף זה.

בריאות וטיפול מנע – טיפול בבעלי חיים חולים או שיעור תמותה גבוה עלול לפגוע מאד ברווחיות. לפיכך, טיפול וטרינרי רציף וטוב חשוב מאד להצלחת העסק.

תכנית רבייה מוצלחת – הכנסות יכולות לבוא ממכירת בעלי חיים. לפיכך, מטפל מומחה יכול לנהל תכנית רבייה של מינים וזנים לצורך המשך התצוגה בעסק או לצורך מכירה.

הכנסה גולמית ממוצעת לפינת חי (תחשיב) באלפי ₪ לשנה

פינת חי עצמאית ממוצעת מייצרת הכנסה של 250-40 אלף ש"ח לשנה. לא כולל פינות חי שהינן חלק מעסק ראשי אחר.

חלק גדול מפינות החי מופעל ע"י עוסקים המוגדרים כ"עוסק פטור".

חשוב מאד לציין כי יכולת לייצר הכנסה ממכירת בעלי חיים (כתוצאה מתכנית רבייה מוצלחת) תרחיב את הכנסת העסק.

תנאי תשלום מקובלים

תנאי התשלום המקובלים הניתנים לקבוצות מבקרים במזומן, המחאה דחויה או באמצעות כרטיס אשראי. כאשר גוף מארגן מספר קבוצות (עירייה, רשת מתנ"סים, בית-ספר גדול) התשלום שוטף + 30 עד 90 יום. מבקרים במסגרת משפחתית ובודדים משלמים במזומן או באמצעות כרטיס אשראי.

רשיונות, אישורים ותקנים רלוונטיים:

- העסק חייב בקבלת רשיון עסק מהרשות המקומית.
- העסק חייב להיות בפיקוח וטרינרי ולהיות מדווח למחלקה הוטרינרית ברשות המוניציפלית.
- חוק צער בעלי-חיים (הגנה על בעלי-חיים) 1994, המשרד לאיכות הסביבה - ת.ד.4326 ירושלים 91061.
- מומלץ לעיין גם בכתבה הבאה: <http://www.pinat-hay.com/takanot-haganat.htm>

סיכונים:

סיכונים עיסקיים:

- בעלי החיים חייבים להיות בהשגחה ובכלובים מתאימים המונעים פגיעה במבקרים ומספקים סביבת מחיה מספקת לחיה.
- בעלי החיים עלולים לפגוע ו/או להפחיד את המבקרים (גם כאשר מותר לגעת וללטף אותם). המבקרים עלולים להינשך, להידקר, ליפול ולהיפגע כתוצאה מתגובת בעלי-החיים או מפחד פתאומי ולתבוע את בעל העסק בשל כך.
- תמותה של בעלי חיים. טיפול, הזנה ותנאי גידול לא מתאימים עלולים לגרום לתמותה של בעלי חיים ולהוצאות ניכרות, מיותרות.
- התאכזרות לבעלי-חיים. בארץ קיימות עמותות הדואגות לטיפול נאות וראוי בבעלי – חיים. עמותות אלה עלולות להערים קשיים בהפעלת העסק במיקרה של פגיעה בהם, התאכזרות כלפיהם וכד'.

ביטוחים:

- ביטוחי מבנה ותכולה.
  - ביטוח צד ג'. בעיקר של מבקרים בשל פגיעות מבעלי החיים או פגיעות כתוצאה מפחד, נפילה וחבלה בעת הביקור במקום.
  - ביטוח חבות מעבידים.
  - ביטוח אובדן רווחים.
  - ביטוח טיפול רפואי – וטרינרי לבעלי החיים.
- בנוסף לאמור לעיל, מוצע להיוועץ בסוכן ביטוח לגבי ביטוחים נדרשים או ביטוחים אפשריים נוספים לתחום עיסוק ייחודי זה..

כתובות רלוונטיות:

- מערך הגנה על בעלי-חיים - המשרד לאיכות הסביבה ת.ד. 34033 ירושלים 95464
www.environment.gov.il 02-6540567 שלוחה 2
- ארגון הרופאים הוטרינרים הפרטיים www.vet.org.il
- הסתדרות הרופאים הוטרינרים, ת"ד 22 רעננה, 43100 7419929 - 09 פקס 7431778 -
www.isrvma.org 09
- "תנו לחיות לחיות" ת.ד. 57238 ת"א, 61573 241782/6241776 - 03 הגנה על בעלי חיים במצוקה ומציאת בתים חמים מאמצים לבעלי חיים נטושים. בישראל נמצאים אלפי כלבים וחתולים חסרי בית, פצועים ונתונים למעשי התעללות.
- "S.O.S חיות" 03-7441111 www.sospets.co.il האגודה עוסקת במציאת בתים מאמצים לכלבים וחתולים. פועלת ללא מיכלאות, וזקוקה למשפחות אומנות זמניות לבע"ח.
- PET-NET האתר הישראלי לאוהבי חיות מחמד www.petnet.co.il
- אתר אינטרנט המאפשר פירסום העסק ומידע נוסף על גידול בעלי-חיים
אתר פינת חי <http://www.pinat-hay.com>

טיפים:

- "כיצד להקים פינת חי" - תכנון הקמה עקרונית ופיתוח של גן-חיות ופינת חי .
כתב: עמיחי אלינסון באינטרנט באתר: www.pinat-hay.com/tihnun.htm
- להקפיד על בריאות בעלי החיים.
- פעילויות נוספות, מקדמי מכירות ויזום ימי כף
- סיור וירטואלי – באתר אינטרנט
- שיתוף פעולה עם פעילויות משלימות, כגון: פארק מתנפחים, פעלתון לגיל הרך, אולמות משחקים, הפעלות ופינת יצירה
- פעילויות מיוחדות לחגים וחופשות, כגון: קרקס במופעי אקרובטיקה, לוליינות, ליצנות
- האכלות מודרכות
- מופע והסברים על בעלי החיים, אופיים והתנהגותם
- חזרה לימי התנ"ך או לטבע: צפייה בגז הצאן, שזירה, טווייה וצביעת צמר, ליבון לבנים ובניית דגם כפר עתיק
- הופעות מוזיקליות
- מומלץ להיעזר במט"י המקומי בהקמת העסק ובהפעלתו

-
1. מאמצים רבים הושקעו בהבטחת מהימנות ונכונות הנתונים והמידע המופיעים בפרופיל עיסקי ענפי זה. יחד עם זאת **הרשות לעסקים קטנים ובינוניים בישראל**, מט"י-ישראל, מ"ל הפרופיל ו/או עורכו אינם אחראים לדיוק הנתונים המופיעים בו, ו/או לכל שינוי בהם.
  2. השימוש בפרופיל זה ו/או במידע המופיע בו הינו באחריות בלעדית של המשתמש, ואין הרשות לעסקים קטנים, מט"י-ישראל, מ"ל הפרופיל ו/או עורכו אחראים לתוצאות ולנובע מהשימוש הנ"ל.
  3. המידע המובא במדריך אינו מהווה תחליף לבדיקה אישית ומקצועית של הנתונים הרלבנטיים, בטרם פועלים על פיהם.
  4. פרופיל עסקי זה נערך על-ידי **הרשות לעסקים קטנים ובינוניים בישראל** ועודכן באוקטובר 2004, ע"י מט"י רעננה ואופק פיתוח עסקים ותדמיות בע"מ.